

kaži jima pot“. Ko memo kuhinje greva, nama gospodinja mleka ponuja; al midva, zgovorivša se, da se nama zelo mudí, sva si vsak le kos prav okusnega ovsenjaka vrezala in se iz žleba pred pragom dobro ledene vode napila. In šli smo. Jaka naprej, midva za njim. Marsiktero sem navozljal, pa sem le redke besede dobival. Premišljeval sem te ljudi in njih srečo. Sučave in njenih prebivavcov še nisem toliko poznal, al znana mi je že bila njih poštenost. Gospod, kateri mi je veljaven porok, ker je po svojih opravkih Sučavo skoz in skoz prehodil, mi je vès navdušen djal: „Verjamite mi ali ne, da poštenejšega kraja zdaj na svetu nič več ni, kakor tukaj“. Če bi kjerkoli na kaki planini v temni hosti zaspal in poln klobuk zlatov zraven sebe imel, in Sučavan bi memo mene šel, še spomnil se ne bo, da bi kaj vzel“. Blagor ti Žolcpah, da so ti tvoje duše še zmirom tako poštene! Znano je njih domoljubje, pa tudi njih zvestoba in poštenje. Še veljá pri njih stara: „Mož beseda!“ Zatoraj so se vojaščini odmikali kolikor se je le dalo, in prejšne leta je malokter „Žolcpahar“ mušketo tresel; če je pa odrajtán bil in prisegel, je zvest ostal svoji zastavi. Begúnov je bilo dosti, begúnov — al ubegneža niso lahko najdlí. Leta 1834 je šel en oddelek polka Kinskega iz Maribora na Laško. Ko v Celje pridejo, prosi mladi žolcpahški vojak svojega desetnika (koprola), naj mu dovoli, da domú „skoči“, ker je tako blizo; — v Ljubljani — pravi — bom sopet pri kompanii. Desetnik ga gleda, mu razklada, da nima pravice, mu tega dovoliti in da mu gré za glavo, ako bi ga ne bilo nazaj. „To jaz dobro vem, da nimate pravice, al zakrijete me le vendar, ako hočete, kakor že bodi; da pa mislite, da me ne bo nazaj, to me žali. Vi ste mi bili zmirom dobri, in zdaj mislite, da smo mi Gorjanci tako nehvaležni lažnjivci“, — in solze so se mu uderle. Desetnik ga gleda — spomnil se je menda tudi svoje domačije — in: „idi v Božje imé — mu reče — v tvoji volji je moje življenje“. Kakor veter jo popihne Sučavan v svoje planine. V osmih urah je bil z vsem orožjem in drugo brtljago domá. Kakošno veselje domačih! „Klemen je prišel, Klemen je domá!“ Mislili so, da ostane. Al huda žalost jih obide, ko jim pové, da v kratkih urah mora odriniti in drugi dan v Ljubljani biti. Kaj so mu prigovarjali, kaj ga prosili, oče in mati se jokala, sestre in bratje so se ga oklepali — vès omamljen britke žalosti je stal med njimi, — al potrtega srca pa možko jim reče: „Jaz sem prisegel in svojo besedo dal — moram zvest biti.“ In šel je. Drugi dan je bil v Ljubljani. Ali ne bi se kateri naših pesnikov tega predmeta lotil? — Prejšne leta je res precej begúnov bilo po sučavskih planinah, pa toliko tudi ne, kolikor je bilo hruša in hrupa. Jaz tega zagovarjati nečem, ker jih je dosti nedolžnih zavoljo te napake moralo v belo suknjo, pa le toliko povem, če je kak begún v to zavetje prisopihal, je moral pošteno in čedno živéti, ako je hotel v soseski ostati. Resnobno in ostro mu je povedal gospodar postave in šege, kar zadeva cerkev, dom, delo itd.; kdor se tega ne drži, mora ne samo hišo, ampak tudi Žolcpah zapustiti. Če ga le eno nedeljo v cerkev ni, ali da če se kaj napčnega zvé, ga na prvo gospodar opominja; — če še enkrat kaj takega se pripeti, mu kratko slovó dá, prihodnjo nedeljo pri cerkvi drugim gospodarjem pové, — in begún ni dobil več službe v fari; moral je iti. To je storilo, da se je nravni značaj posamesnega begúna moral zboljšati, in jaz mislim, če bi vse soseske tako ravnale, ne bi bilo treba ne pòselskega reda, ne pòselskih bukvic, ne pòselskih postav. Kršanska ljubezen do pòslov, in če ne ubogajo, žolcpahska kratka pravda — pa bi bilo!

Med tem, da mi pòselske zadeve tako pretresamo, obstoji Jaka, rekoč: „No, zdaj se pa nista več kosa zaiti; z Bogom!“ — pa se vrne nazaj. Zdaj je pa Tonče moj jel pešati. Po koreninah in skalovju je čudne skoke produciral in vavek me klical, naj ga ne zapustim. Mene je pa želja

gnala, svojega preljubega rojaka in sosedo čez Savo, gosp. župnika (fajmoštra) skoraj viditi; zato sem težko težko počakoval; vendar ni moglo biti drugač; smeja se sem Tončka gledal, kako je kislega lica pa zmirom v smehu, zdaj skakaje zdaj po vseh štirih kobacal do mene. Srečna prideva do Savine. Zdaj sva pa domá. Počkaj malo! — Jaz brví nisem štel in mostičev, pa tega se še spominjam, da čez kako uro je Tonče djal: „če bi za gotovo ne vedil, da danes iz jezera prideva in da lagune ne romonijo ne donijo, da po njih postrve ne švigajo, da njih voda je kalna in motna, ne bistra in krhka kot naša Savinčica — skoraj bi mislil, da sva v Benetkah!“ — Al šale je bil skoraj konec. Strmé sva občudovala naravo, katero si Ti Vsegamogočni! tako čarobno in veličansko semkaj postavil! (Dal. sl.)

Dopisi.

Iz Poreča v Istri 12. marca. — Za uboge isterske je od tistega časa, ki so nam ga cesar milostljivo namenili, došlo k nam 2000 gold. Al, kakor slišimo, jih večina mestne županije noče sprejeti. Skor bi ne verjeli, da je mogoče, da tisti predrzni „nissuno“ celó o takih zadevah zvonec nosi, kjer gré — milošnjo sprejeti!! Pa pustimo to in obrnimo se raji k deželnemu odboru, ki je dosihmal sledeče 3 rečiv prid deželi sklenil: 1) naj se napravi škofje seminišče za fante v Kopru, 2) naj dežela toplice pri sv. Štefanu v okrajni Matavunski kupi od sedanjega lastnika in s pomočjo velike loterije naj se prenaredijo v dober stan, 3) naj se osnuje kmetijska družba in če je mogoče tudi živinozdravilska šola po izgledu ljubljanske in zato naj se naprosi krajnska kmetijska družba, da pošlje popis, kako je ona to reč osnovala.

Iz Celja 6. sušca. Bila je kakor vsako leto mesca sušca seja tukajšne kmetijske podružnice. Žalibog, da vse pogovore smo imeli po navadi v nemškem jeziku. Neki gospod me pobara, zakaj da samo enega samega kmeta v zboru vidi? Odgovorim mu: Naš kmet bo revež, dokler se ž njim ne bo v njegovem jeziku govorilo; čmu bo v sejah čas trafil, ako ne razume, kar se ondi govori? Vrli gospod gimnazijalni profesor Hlušček modro predloži, naj bi se naši pogovori ne samo v nemškem graškem „Wochenblattu“, temveč tudi v slovenskih ljubljanskih „Novicah“ nazvanovali. Vzdigne se na to neki učitelj celjske nemške šole in nasprotuje z tistimi grdimi lažmi, da se mu je na obrazu bralo, da je apostelj tiste „Tagespošte“, ktere poklic je zatirati pravične zahteve slovenskega naroda. Al tudi obče spoštovani župan celjski gosp. Stepišnik so se potegnili za gosp. prof. Hluščekov predlog in — obveljala je — pametna beseda vsemu vkljubovanju nasproti. Še je, hvala Bogu! vendar več mirnih in modrih mož na svetu kakor strastnih rovarjev! Ud štaj. kmetijske družbe.

Iz slovenskega Štajerja. Če človek po svetu gré, marsikaj zvé. V št. Lenarškem okrogu vidiš na vsaki hiši številko hišno na železni plošici z nemškim napisom občine. Primeri se nedavnej, da neko staro mamko pred durmi stoječo poprašam: Kje pa je „Meichendorf?“, ker vidim nad durmi ploščico z „Meichendorfom“ napisano. Čuj, kaj mi odgovori: „Ne vem, gospod, kje je to; to že mora dalječ kje biti. — Na to ji pokažem na ploščico rekoč: Tú na vaši hiši stoji „Meichendorf“. „Ej — reče — ne vem, kaj so nam to vrinili; moj mož se je hudil in kregal, da je ta umera dražja od prejšne lesene bila, pa gospodje delajo včasih, kar hočejo. Potem jo baram, kako se ta občina (soseska) imenuje? In mi pove, „Ihova“. Ljubi Bog, si mislim, komu pa je to podobno! Taka je z občino: „Rečica“, od potočica „Rečica“, ktera skozi občino teče; odtod ime občine „Rečica“, kar ljudstvo prav izgovarja. Nad duri so jim pa pribili „Rotschützen“ — rudeče strelce — risum teneatis amici! — V št. Petrovski duhovni je neki vasi ime: „Stavensenci“; Nemec, ki je morebiti mislil na deželo, „wo der Pfeffer wächst“, je vas prekrstil v „Pfefferdorf“.

Vsem pomotam se lahko v okom pride, ako pišemo slovenske imena po slovensko, kakor nemške po nemško, in kakor se mi nemške imena izgovarjati učimo, naj se Nemci slovenske imena po slovensko izgovarjati učijo. H koncu še eno vprašanje: Ne bi se li mogla tudi v Ptuj čitavnica ustanoviti? Kuhar.

Iz Adlešič od Kolpe 18. sušca. ‡ Dovolite, drage „Novice“ tudi meni preprostemu kmetiču nekoliko besedic ziniti. Že več let prebiram tukaj na kranjski meji z veseljem vaše liste, in že marsikak koristen poduk v poljedelstvu in gospodarstvu sploh sem varno spravil in ga pri moji kmetii porabil. Kar me pa danes najbolj mika povedati, je to, da jo je pisatelj iz Vidošic v 8. listu „Novic“ od cerkvenakov in tretjaka (mežnarja) kaj dobro zadel. Hvala vam! Ravno ste žebelj na glavo zadeli! Naša cerkvenaka in tretjak so ravno taki. Z velikim veseljem smo tedaj sprejeli vaš nasvet! Da bi ga le spolnili! — Drugi-krat več. *)

Miko Požek, kmetovavec.

Iz Ipave 13. sušca. ☉ — V 10. listu „Novic“ smo brali dopis „iz Ipavskega“, kateri nas obdolžuje, kakor da bi se za narodno reč nič ne gibali. Ne porajtali bi sicer tega obdolženja, pa ker se dopisavec sam za ipavskega domoljuba naznanuje, ga vendar-le moramo vprašati: ali je mar on sam ptujec pri nas, ki ne vé, kaj se je po celi Ipavi, kranjske in goriške strani, godilo ravno tiste dni, preden je on svoje obdolženje pisal? Ko so skorej vsi prvaki naše doline, od Lozic noter do Kamnja, z lastnoročnimi podpisi razodeli svoje živo gibanje za narodne pravice v pismu, ktero razglasiti le še neke zgolj časne okoljščine zadržujejo, naj onega „domoljuba“ tudi še vprašamo: iz katerega postranskega kota da je, da on tega ne vé? — Potrebno se nam je zdelo, na to oglašiti se, da nas po svetu za tako hude zaspance ne držijo, kakor si je po omenjenem dopisu misliti. Ipavec je skoz in skoz Slovenec. Od ene strani je nemščina, od druge laščina njegovo slovenščino zatirala, pa pri vsem tem je Ipavec čist Slovenec ostal. Kar pravilnost njegovega jezika zadeva, njegov nepopačen dual možkega in ženskega spola in njegovo čisto izreko končnih samoglasnic, kakor jih pisava terja, bi skoraj učenim slovničarjem ne škodvalo, jih poslušat priti, da se prepričajo, kako se je marsikaj jezikoslovnega pri nas neoskrunjenega ohranilo, kar so drugod po Slovenskem že pogubili in se zdaj skrbno spet nazaj zbira. — Ipavec ne dela sicer praznega krika rad, pa zato ne spi, ampak se dobro zavéda, česa da mu je treba, kakor se bodo Slovenci o razglasenji omenjenega pisma kmali prepričali. — Tudi o napravi „narodne čitavnice“, ktero dopisavec svetuje, smo se z gospod ipavskim dekanom posvetovali, ker se on na njihovo presojo opira. Rekli so, da ta misel za njih nikakor ni nova, ampak da so že mnogokrat premišljevali, kako bi se čitavnice po kmetih vpeljati dale, toda ne takošne, kakor jo naš dopisavec za celo dolino nasvetuje, ker ne za kmeta in ne za rokodelca bi ne kazalo, da bi po uro deleč in še čez v čitavnico zahajal, in pri tem dan gubil; v delavnik že clo ne, v nedelje in praznike pa tudi ne, ker bi mu to priložnost dajalo, take dneve klatiti se, in v vse druge kraje rajše zahajati, kakor v čitavnico. Po kmetih, pravijo gosp. dekan, bi bile dandanašnji čitavnice potrebne, da se kmetom in rokodelcom priložnost dá, vse pozvediti potrebnega. Kmet stoji zdaj na vse drugi stopnji, kakor je stal v prejšnjih časih. Nekdaj je bila za njega prva in zadnja postava: Vbogaj, stori in molči; — po njegovi razsoji ga nikdor vprašal ni. Zdaj pa skoraj ta velja: Kakor boš razsodil in storil, tako boš imel. Kmetje imajo zdaj pravico, izberati si svoje srenjske ali komunske predstojnike, voliti

*) Kar omenjate o onem sostavku, ki Vam ni po volji, mislite si blagovoljno, da take djanske skušnje imajo veliko zlatega zernja v sebi, čeravno se morebiti na prvi pogled vidi, da so prazna beseda. Koliko očividno je dokazana ondi živa potreba dobrih, nam primernih šol! Vred.

deželske in državne svetovavce, in kdo ne vé, kako sila veliko je na tem ležeče, kdo se izvoli, kdo ne? Da bi se toraj deželani v tej prevažni reči ne dali zapeljevati od širokoustnih križačev, je potrebno, da tudi sami berejo zadevne postave in razpise, da berejo pametne nasvete modrih in previdnih mož, da zvejo, kaj še drugi pravijo, in da si tako sami prav svetovati, ali saj sklepe in nasvete družih samostojno presojevati morejo. Vrh tega se dandanašnji sploh sliši, da so davki na dvoje in troje veči, kot so bili pred toliko in toliko leti; dragina prestopa tudi vso mero. Ali pa slišimo, da tudi pridelki in zaslužki po tej meri rastejo? Tukaj pa neče naprej, in zakaj ne? Nekoliko so tega res slabe letine krive, večidel pa zato ne, ker se naš kmet in rokodellec vedno starega kopita drži. In ravno zato mu je silno potrebno, da bi kaj bolj bral in poslušal, kako ljudje po svetu delajo, kako si z novimi znajdbami pomagajo, svoje pridelke boljšajo in pomnožujejo itd. K vsemu temu je čitavnic res potreba, v katerih bi se skrbno izbrani časopisi in primerjene bukve brati dobivali. Pa tako čitavnico bi kazalo pri nas v vsaki soseski napraviti, da bi sosedje ob nedeljah in praznikih brez dolge poti in z manjšo zamudo va-njo hodili. Drugod, kodar si niso soseske tako odločno odmerjene kakor tukaj, bi morebiti kazalo, čitavnico ustanoviti pri fari za vse tiste vasi, ki spadajo pod farni zvon. Zakaj kjer se bolj oddaljeni farani večidel zgodaj zavolj božje službe shajajo, mnogo jih tudi čez poldan tam čaka popoldanskega opravila, in namesti da taki dolgčas prodajajo, ali celó po oštarijah posedajo, bi bolje bilo, da bi v čitavnico zahajali in tukaj ravno tako za svojo časno omiko poskrbeli, kakor tam v cerkvi za dušni blagor skrbijo. Da bi pa take čitavnice dober pospeh imele, bi bilo treba, da bi se saj od začetka razumni in previdni možje vodstva poprijeli in bravcom pašo pripravljali, ki bi bila za-nje. Kmetom bi bilo morebiti najbolj vstreženo, če bi duhovni pastirji to vodstvo prevzeli, ki bi nekaj sami, nekaj pa po gosp. učencih ali po družih zaupnih možeh to reč vredovali. Stroški take čitavnice ne smejo pa nikakor veliki biti. Kaka prostorna izba se v najem dobí; za 30 do 40 udov, ki bi jih taka čitavnica kmalo dobila, bi bila letna plača tudi majhna, ker časniki, ktere bi imeli, niso tako dragi, kje kake podučne bukve bi dobrovoljni darovavci taki čitavnici tudi poklonili, in korist bi bila res velika. Kjer pa že farne bukvarnice imajo, bi jih po tem nasvetu celó lahko v čitavnice pre naredili. — Kar tedaj ta reč zadeva, nam je dopisavec „iz Ipavskega“ ustregel, da jo je sprožil.

V Radoljci 14 marca. = *) Sinoč je bilo naše mesto celo noč na nogah. Ob desetih zvečer je gorel kozolec (stolp) pri Radoljci, pa preden je bilo moč pogasiti ga, se komaj četrť ure odtod uname skedenj, in ko so še tukaj gasili, se še huje posveti proti Lescam. Gorelo je na Vrbi, pogoreli so tam štirji kmetje in en kajžar, zgorela jim je vsa klaja in okoli 40 živinčet. Noč je bila svitla in k sreči ni bilo nič vetra. Da je na vseh treh krajih hudooben človek zažgal, si je vsaki mislil. Bil je ta dan v Radoljci nek kmet iz Zabreznice, ki je že lani požigal in je bil le zavoljo pomankanja dokazov izpuščen. Ljudje, ki so od vseh strani gasit hiteli, so ga povsod srečali, ko je od ognja bežal, pa kamor je prišel, povsod se je kmalo zasvetilo. V Radoljci je bil le en glas, da ta človek požiga. Od drugega ognja so šli žandarji koj na njegov dom, so z njim ob enem tjé prišli, ga dobro zvezali in v Radoljco pripeljali. Preiskava bo že to reč na dalje razjasnila. Med pogorelci bil je en sam zavarovan. — Ker v Radoljci zdaj ni nobenega društvenega življenja, se od več strani sliši želja, naj bi se tudi tukaj kmalo čitavnica ustanovila, ktera bi gotovo toliko društvenikov dobila, da bi zamogla obstati. Kar je mogoče v Tominu, je menda tudi tukaj.

*) Dobro došlo!

Vred.

Iz Ljubljane. Kmetijska družba je v saboto poslala svojo zberko poljskih pridelkov na Dunaj, ki jih je namenila za razstavo v London. V 24 tružicah, z šipo odzgoraj, da se v vsako tružico vidi, so bili razvrsteni večidel pridelki ljubljanskega mahú (močvirja) z zanimivim popisom zgodovine tega 34.000 oralov velikega zemljišča od leta 1829 do 1862, ki ga je sestavil naš v tem najbolj zvedeni magistratni ekonom gosp. Podkrajšek. Tako je dodala kmetijska družba tudi v tem svoj del londonski razstavi; poprej pa že je poslala vseh 12 slovenskih bukev, ki so podlaga šolskemu nauku v kmetijski in živino-zdravilski šoli. In tako se udeležuje družba naša že v drugič londonske razstave; v prvi razstavi leta 1851 je prejela za razstavljene modle nekterih kranjskih kmetijskih naprav pohvalno pismo.

— V poslednjem občnem zboru pravoznanskega društva je prvi tajnik gosp. dr. Etb. Costa razložil opravilstvo preteklega časa, iz kterega se je zvedilo, da družba šteje 128 udov, med kterimi je 33 utemeljiteljev, ki so ji v ta namen darovali 940 gold.; letni doneski znašajo 652 gold.; med družbeniki je 16 takih, ki niso pravoslavci. Sēj je imelo društvo v 5 mescih 7, v kterih so posebno pomenki zanimivi bili o prostem razkosevanji kmetij. Knjižnica šteje dosihmal 52 zvezkov darovanih knjig. Dnarničar g. Kalman je razložil dohodke in stroške društvene; uni so znesli 708 gold., ti pa 553 gold. 24 kr.; prevdarek dohodkov in stroškov za leto 1862 je kazal, da konec leta utegne v kasi ostati 298 gold. 75 kr. Gospod dr. Etb. Costa je nasvetoval, naj se za 100 gold. kupi zakonikov in starejih pravoslovskih časnikov; zbor je potrdil ta predlog. Vsi prejšnji upravniki so bili brez posamne volitve enoglasno spet potrjeni.

— V petek so volili volivci 3. razreda nove odbornike v mestni odbor; izvoljeni so bili gospodje: Rost, dr. J. Bleiweis, Verhove in dr. J. Ahačič. „Laibacherca“ milo toži, da ni celó nobenega volitnega gibanja sedaj, nobenih zborov, nobenih pomenkov, da je vse tiho kakor v grobu. „Triesterca“ in „Tagespošta“ ste pa po svoji šegi strašno razsajale te dni, da sopet se „neka stranka“ (to je, se vé da slovenska) silno napenja pri volitvah. Kako se ujema to: uno belo, to črno? Kaj je resnica, kaj je laž? Al za laž ni „Triesterca“ in „Tagespošta“ celó nič mar, saj smo njunega dopisúna že lani očitno lažnika imenovali in zahtevali, naj nas toži, če je pošten človek; al potuhnil se je „der Ehrenmann“ in vtaknil lažnika v mavho, v kteri se ne nahaja nič družega kot nesramno natolcevanje, grde laži in denunciacije. To je tisto nečedno rokodelstvo, o kterem edinem, kakor pisarije preteklega tedna sopet spričajo, živi znani dopisún, ki ima dva obraza, kakor je treba, da piše tù ali tam, in od kterega se z zaničevanjem obrača vsak pošten človek, le to prašaje: kako dolgo bo še trpelo to sistematično rovarstvo predrzne koterije zoper nas domače ljudi in zoper naše ustavne narodne pravice?!

— Volitve za kupčijsko in obrtnijsko zbornico kranjsko so končane; izvoljeni so za odbornike kupčijskega odseka gospodje: L. Lukman, K. Holzer, A. Krisper, J. N. Mühleisen, Fr. X. Souvan, — za namestnika gospoda: A. Schreyer in A. Dreo. Za odbornike obrtnijskega odseka gospodje: J. Schwentner, V. Rudholzer, Tennes, Strzelba, — za namestnika gospoda: Vollmer in Maly. Za odbornika fužinarstva je izvoljen g. Potočnik iz Kroke. Ako primerjamo te volitve z onim nasvetom, ki so ga „Novice“ razglasile, se vidi, da med 13 izvoljenimi je 7 odbornikov po njih nasvetu; na mesto ostalih 6 so prišli tisti, ki so bili iz Ljubljane od vse druge strani priporočani, ki pa — kakor nam natančni številnik glasov kaže — bi ne bili izvoljeni bili, ako bi ne bilo 138 Tržičanov enoglasno pritislilo v volitev, ki so vsi od prvega do zadnjega enako volili. Mi nimamo nič zoper tak „geschultes Wahlmanöver“, in

moramo se Tržičane o tem pohvaliti, da v malem Tržiču samem se je udeležilo 138 volivcov, v celi drugi deželi pa ne dosti čez 234! Ta pohvala Tržičanom pa je ravno graja drugim, ki so premlačni, da bi se udeleževali volitev, ali pa, če se jih tudi udeležijo, da rad vsak svojo trdi in tako eden družega pokoplje, tretji pa, ki je le za tega voljo zmagal, se jim smeja.

— V nedeljo je družba za dnarno pripomoč obrtnikom in rokodelcom imela svoj veliki zbor. Veselo je bilo viditi toliko zbranih družbenikov. Ker pa se danes mudí našemu listu, da pride v natis, bomo drugo pot več govorili o tem zboru.

— „Veronika“ se imenuje nova nemška igra, ki pride še ta post na vrsto v ljubljanskem gledišču. Posneta je ta igra iz domače povestnice; snova njena je ravno tista, ki se nahaja v starem igrokazu „Die Grafen von Cilli“; spisal jo je neki Desseniz; kar se v tej igri godí, godí se na slovenski zemlji in med osebami so tudi stari kranjski plemenitaži.

— Prihodnjo nedeljo zvečer ob navadnem času bo „beseda“ v čitavnici. Po igri na klaviru od mlade umetnice gospodične H. in nekterih pesmah bo prvokrat čitanje (Vorlesung), kakor je sém ter tje v „besedah“ navadno; predmet bo: „Slovenski jezik“ pa „kranjska špraha“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državne zbornice). V zbornici poslancov je minister kupčijstva na vprašanje, ki mu je v poslednji seji zavoljo železnice med Ptujem in Marburgom zastavljeno bilo, le to povedati vedil, da jo bo družba južne železnice naredila, pa še nič ni začela; minister je obljubil, da bo družbo sopet pobaral, naj mu določno pové, kdaj bo začela delo.

Potem je minister dnarstva stopil na oder in osnovo treh novih davkovskih postav državnemu zboru v posvèt in sklep predložil. Prva osnova zadeva prihodnji davek od povžitka vina, mošta in mesa. Minister je rekel, da ta nova postava ima namen, da se potolažijo pritožbe zoper vinski davek, ki je bil po ukazu od 12. maja 1859 določen, in da se večidel sopet na prejšno pot odrajtovanja tega davka nazaj pride; zato po tej novi osnovi ni vino za navadno domačo pijačo z davkom obloženo, pa tudi tisto lahko vino ne, ki se napravlja, da se voda vlije čez vinske drožé; tudi županije so odvezane dolžnosti, da bi se mogle udeleževati poberanja tega davka; vino bo še le tedaj davku podvrženo, kadar se v klet (kelder) spravi; gosposkini zaukazi nehajo in davek se bo pobiral kakor popred po pogodbi, zakupu (v štant dajanjem) itd. Ako državni zbor potrdi to novo postavo, se bo začela v vseh Svetih letošnjega leta. — Osnova druge nove postave je povišanje cene kuhinske soli za 1 gold. pri centu; minister je zagovarjal dražjo kuhinsko sol s tem, da to povišanje utegne državni kasi blizo 5 milijonov gold. donesti in da ta viša cena ne zadeva ne živinske, ne fabriške soli, pa tudi ne limto-cene, ki jo kuhinska cena ima v Istri in vojaški granici. — Tretji ministrov predlog je bil, naj se davek od domačega, iz sladke pese narejenega cukra od sedanje doklade z 20 od sto povikša na 40 od sto. To povikšanje bi naklonilo državni kasi čez milijon gold. več dohodka. Minister je zagovarjal to povikšanje s tem, da je domači pesni cukrer večidel spodrinil cukrer iz cukrovega trstja in ker se iz unanjih dežel zato vpeljuje veliko manj moke cukrovega trstja dobiva država veliko manj colnine za njo in državni dohodki trpijo škodo. — Državni zbor je tiho sprejel te predloge, ki jih bojo zato postavljeni odbori vzeli popred v svoje posvetovanje in jih potem prinesli celemu zboru v pretres. Težko, da bo ta ministrov predlog zastran soli obveljal, ker kuhinska sol je potrební živež človeški, in če si revež že sedaj ni mogel soli kupiti, si je bo še manj